

Подолання проблем, що склалися в цій галузі вимагає безпосереднього втручання держави шляхом фінансування конкретних цільових програм соціального розвитку села.

Література.

1. Витрати і доходи домогосподарств України у 2010 році / Державний комітет статистики України. - К. - 2011. - 126 с.

2. Литвак М.А. Домогосподарство у сфері розподільчих відносин суспільства // Теоретичні та прикладні питання економіки. - К., 2003. - Вип. 2. - С.339 - 346.

3. Brown W. Personal Finance: income and expenses the family budget / New York's government journal. - № 4. - р. 76 - 80.

БЕЗРОБІТТЯ ЯК ПРОЯВ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

**Бабко Н.М., старший викладач,
Харківський національний технічний університет сільського
господарства імені Петра Василенка**

В умовах ринкової економіки циклічність розвитку характеризується економічною нестабільністю, яка виявляється у зростанні безробіття та рівня інфляції.

Безробіття, як економічне явище, виникає внаслідок саморегулювання ринкової економіки та охоплює певну частину працездатного населення, яке тимчасово не має можливості працювати.

Причинами безробіття можуть бути наступні явища:

1) темпи зростання народонаселення перевершують темпи зростання виробництва (Т. Мальтус, XVIII ст.);

2) відносне відставання попиту на працю від темпів нагромадження капіталу, зростання технічної та органічної будови капіталу (К. Маркс, XIX ст.);

3) в умовах недосконалої конкуренції на ринку праці відбувається підвищення ціни та скорочення попиту на працю (А. Пігу, 1923 р.);

4) зі зростанням доходів люди схильні збільшувати обсяги свого споживання, але не тією мірою, якою зростає дохід; схильність населення до споживання знижується, а схильність до заощадження - зростає (Дж. Кейнс, 1936 р.);

5) циклічний розвиток економіки на стадії економічної кризи, спаду виробництва призводить до зменшення сукупного попиту на товари і послуги, до зниження рівня зайнятості працездатного населення;

6) розвиток науково-технічного прогресу зумовлює структурні зрушення в економіці, виникнення нових галузей, які потребують більш кваліфікованих робітників і більше часу на професійну підготовку та перепідготовку працівників старих галузей народного господарства;

7) сезонні зміни у рівнях виробництва знижують попит на працю у сільському господарстві, будівництві та інших галузях;

8) зростання кількості населення працездатного віку, молоді, що збільшує пропозицію праці;

9) економічна політика уряду щодо збільшення мінімального розміру заробітної плати призводить до зростання витрат виробництва і зниження попиту на працівників та ін.

Безробіття має ряд негативних наслідків: знижує купівельний попит, заощадження населення, інвестиційний попит, кількість робочих місць і значно зменшує обсяг виробництва. Безробітні втрачають свої професійні навички до праці, що негативно позначається на попиті. Безробіття знижує життєвий рівень населення, є чинником, що сприяє зростанню соціального напруження в суспільстві, збільшенню злочинів.

За даними Державної служби статистики рівень зареєстрованого безробіття в Україні, розрахований по відношенню до населення працездатного віку, на 1 квітня 2011 р. становив 2,2 %. При цьому, ще у грудні 2010 р. цей показник дорівнював 2 %. Зростання кількості безробітних збіглося з ухваленням нового Податкового кодексу, і відбувається на тлі планів уряду провести пенсійну реформу. Більшість безробітних становлять жінки та міське населення (310 тисяч - жінки, а 324 тисячі - міське населення). При цьому допомогу із безробіття отримують 447,9 тисячі осіб, а середній розмір цієї допомоги становить 814 гривень на місяць [3].

Держава у боротьбі з безробіттям може використовувати ряд заходів: обмеження народжуваності, зменшення рівня заробітної плати, зменшення витрат на соціальні потреби населення, скорочення

дефіциту бюджету; зменшення тривалості робочого часу; збільшення облікової процентної ставки; організація системи закладів, у яких проходять перепідготовку і підвищення кваліфікації робітники, які тимчасово не працюють; розробка програми боротьби зі злочинністю та ін.

Динаміка рівня безробіття за сучасних умов розвитку економіки в Україні має специфічні особливості: по-перше, серед форм безробіття переважає приховане безробіття; по-друге, в економіці водночас зростає безробіття і рівень цін, відбувається спад виробництва, тобто має місце стагфляція; по-третє, спостерігаються зрушення в соціально-професійній та статевовіковій структурі безробітних (спеціалісти, управлінці, молодь).

Сьогодні в Україні для боротьби з безробіттям практикують скорочення тривалості робочого тижня, збільшення оплачуваної відпустки, надання субсидій підприємствам, які використовують нетрадиційні форми зайнятості, стимулювання створення робочих місць, власного бізнесу. Все більше акцентують увагу на посиленні активних елементів політики зайнятості – витрат на організацію навчання та перекваліфікацію безробітних, державне фінансування додаткових робочих місць для тих, хто не може самостійно знайти роботу [1].

Одним із дієвих засобів сприяння зайнятості є надання субсидій. Підприємствам надаються від держави субсидії для доплат до заробітної плати працевлаштованим безробітним, яка значно нижча від заробітної плати постійних робітників; а також субсидії на профпідготовку безробітних.

У розробці та здійсненні державної політики в галузі трудових відносин, оплати праці, охорони праці, соціального захисту також беруть участь профспілки, захищаючи права громадян на працю [2].

Література.

1. Державний комітет статистики України: офіційний ВЕБ-САЙТ. – Режим доступу до інформації: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Головіна С. В. Регулювання українського ринку робочої сили відповідно до циклічності економіки / С. В. Головіна // Актуальні проблеми економіки. – 2009. - № 11. - С. 175 - 179.
3. Сокіл О. Профспілки та трудові відносини / О. Сокіл // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2009. - № 3. - С. 88 - 89.